

rada otkrivaju i ističu fizička svojstva materijala, toliko se u seriji *Grozđova* sirova tvarnost nudila sama: autorica je često gotove nađene kamenove slagala u cjelinu bez mnogo dotjerivanja, tekstura kamena ostajala je netaknuta.

Novi radovi, izloženi na ovoj izložbi, mogu se promatrati iz dvaju različitih aspekata. S jedne strane, jasno se uočuju srodnosti s »post-movement« objektim, i to prije svega u odnosu prema materijalu te semantičkoj nadogradnji predmeta. S druge strane, negdašnja je individualna mitologija konkretizirana u krajnje prislan idiom, u jezik sofisticirane infantilnosti. Mit se pretvara u bajku, nejasno (okultno, magijsko...) u približno jasno. Takva izmijenjena artikulacija unutrašnjih jezičkih uvjetovanosti svakako se prepoznaje na različitim razinama djela. Materijal više nije čvrst i otporan komad kamena o čiju bi se opnu mukotrpano i sporo utirali znakovi. Sada su to žbuka ili gips, krajnje podatna i meka građa koja se jednostavno oblikuje utiskivanjem u nju zrnaca pijeska različite granulacije i mineralnog sastava, usitnjenih komadića zrcala i stakla, ili većih oblutaka, a sve zajedno obojeno je veoma primamljivim bojama. Svaki je predmet zaođjenut po čitavoj svojoj površini pažljivo biranom teksturom, pa se tako još više ističu njegova materijalna svojstva. Organičko se porijeklo ne taji, štoviše, ono se u pojedinim primjerima drsko razotkriva nudeći ljepotu i zavodljivost jednoga krajnje estetiziranog ustrojstva.

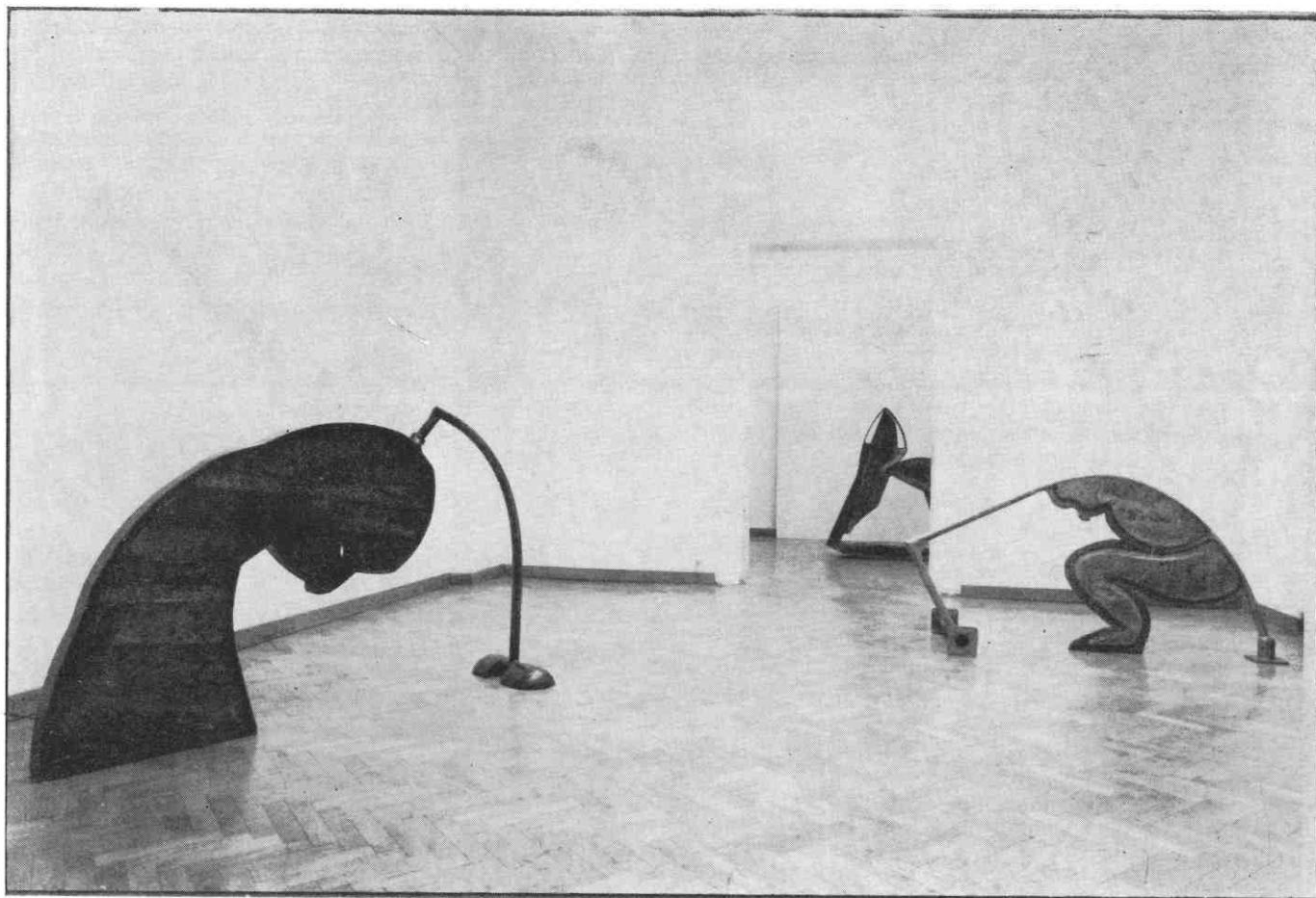
Ovi radovi Vesne Popržan otvaraju nesumnjivo potpuno novo područje u našoj skulpturi, područje koje ima nemalo zajedničkih točaka s pojavom što smo je nazvali »novo slikarstvo«.

lujo
vodopivec

**galerija
suvremene
umjetnosti
zagreb
1982.**

zvonko maković

Valja odmah naglasiti da je izložba slovenskog kipara Luje Vodopivca dobrodošla iz dva razloga: upoznajemo se po prvi put s djelom jednog od najzanimljivijih mlađih autora, a istodobno imamo pred sobom ključne probleme koji zahvaćaju kiparstvo do sedamdesetih i osamdesetih godina. Svakako se valja zapitati što je to što određuje kiparski jezik promatran iz naznačenih vremenskih aspekata. Drugim riječima, što se to razumijeva pod tako često spominjanim pojmom »osamdesete godine«? Površni kritičari definiraju ovo razdoblje kao povratak figuraciji, kao svojevrsni »ritorno all ordine«. Drugi opet ovdje pronalaze različite aspekte eklekticizma koji se javlja kao reakcija na pluralističke tendencije sedamdesetih godina. I jedni i drugi ne pogađaju suštinu događaja već se zadovoljavaju brzopletim donošenjem zaključaka. Likovi, koje zaista nalazimo na slikama i skulpturama mlađih autora, nemaju nikakve referencije na realan svijet. Ovi umjetnici dakle ne posežu u stvarnost da bi iz nje crpili vitalne sokove. Izvor s kojega se napajaju pripada imaginaciji, naslijeđenim zalihama umjetničke produkcije. Iz toga će pojedinci zaključiti kako je ovo eklektička umjetnost, parazitska kompilacija svega onoga što je nastalo u umjetnosti od početka stoljeća do jučer. A problem je, međutim, negdje drugdje: u potpuno novom shvaćanju i umjetnosti, i tradicije i, napokon, uloge umjetnika u svemu tome. Umjetnost se ne može promatrati u linearnom slijedu, pojam progresa njoj je stran. Umjetnost čini skokove, ona je nepostojana i nepredvidiva, kreće se isključivo unutar svojeg polja i ovdje otkriva neslućene vitalnosti.

Kako u svemu tome pronaći kipara Luju Vodopivca? Prije svega valja upozoriti kako izloženi radovi predstavljaju tri naoko sasvim dispartatna područja umjetnikova interesa. Susrećemo se tako s djelima od ravnih metalnih šipki i cijevi složenih po prividno konstruktivističkim metodama. Drugu skupinu, a to su plastike manjih formata, čine djela od bronzne i voska — figure naglašeno erotskih svojstava, dok treće i najnovije radove karakterizira zbijenost različitih materijala u plošne, krajnje nestalne i zgusnute arabeske. Ona uvjetno nazvana konstruktivistička Vodopivčeva djela imaju

svoj izravan korijen u novijoj anglo-američkoj skulpturi. Kipar i ne krije svoje divljenje prema djelu Billa Tuckera: štoviše, on poetiku tzv. »organičkog konstruktivizma« razlaže na sebi svojstven način unoseći vitalizam i intuitivno pronađen red u svijet sasvim defunkcionaliziranih konstrukcija. Skulpture manjih formata, nastale modeliranjem, a ne konstruiranjem, srodne su duhu tzv. »nove slike«. Arhetipske figure kao da potječu iz dalekih civilizacija ili slobodne erotske maštarije; na paradoksalan način afirmiraju prisutnost lika: volumen je krajnje stiješnjen i pretvoren u arabes-

ku, a iz te prostorne stege oslobađa ga i dinamičan ritam i modelacija koja ističe živost ispod vidljive opne. U najnovijim radovima Vodopivec inzistira upravo na tome: na ambivalentnim osobinama volumena. Skulptura tako i jest i nije tijelo u prostoru, a to je dvojstvo naglašeno labilnim položajima koji masu lišavaju stalnosti, sigurnosti, čvrstoće.

Dobrim izborom djela upoznali smo tako ne samo ovog izuzetno vrijednog kipara, već i sve one bitne probleme koji određuju našu današnju umjetnost.